

Motivation as a Key Aspect of Successful Professional Training for Managers

UDC: 331.101.3:378.14

DOI: <https://doi.org/10.17255/172551>**Shevchuk Tetyana¹**Ph.D., Assoc. Prof., <https://orcid.org/0009-0004-8622-1417>, shev_tana@ukr.net**Kravchuk Halyna²**Ph.D., Assoc. Prof., <https://orcid.org/0000-0003-1844-8797>, halyna.kravch@gmail.com¹ Ivan Franko Lviv National University (Lviv, Ukraine)² Lviv Professional College of Food and Processing Industry, National University of Food Technologies (Lviv, Ukraine)**Abstract.**

Relevance of the chosen topic is driven by the growing demand for highly qualified specialists capable of adapting to rapid changes in the business environment and effectively managing organizations. It has been established that motivation is a fundamental factor that determines not only the level of student engagement in the learning process but also the development of their professional competencies, creativity, and leadership qualities. It has been found that in the context of globalization, digitalization, and labor market competition, the development and implementation of effective motivational approaches for future managers become a crucial task for higher education institutions. This, in turn, contributes to the preparation of specialists capable of creating innovative solutions, maintaining organizational efficiency, and implementing principles of sustainable development. The purpose of our study is to identify the problems of learners' motivation that significantly affect the quality of professional training of highly qualified specialists and to formulate recommendations aimed at improving the process of professional training of management professionals.

Results. The study has revealed that learning motivation is a crucial aspect of training management professionals. The key issues causing low motivation among students have been identified, and solutions to address them have been proposed.

Conclusions. Effective motivation will contribute to the development of key competencies among future managers, such as leadership, critical thinking, creativity, and the ability to innovate. Individualizing the learning process and considering the needs and characteristics of students in the field of management will have a positive impact on their level of motivation. A combination of traditional and digital learning methods will enable a higher level of student engagement in the educational process. Motivational strategies should be integrated into educational programs, taking into account modern challenges such as digitalization and globalization.

Keywords: professional training, management professionals, education seekers, motivation for learning, individualization of learning, educational process, digitalization, motivational strategies

Мотивація – ключовий аспект успішної професійної підготовки управлінців

Шевчук Тетяна¹, Кравчук Галина²*Львівський національний університет ім. І. Франка (Львів, Україна)**² Львівський фаховий коледж харчової і переробної промисловості Національного університету харчових технологій (Львів, Україна)***Анотація.**

Актуальність обраної тематики обумовлена зростаючою потребою у висококваліфікованих фахівцях, здатних адаптуватися до швидких змін у бізнес-середовищі та ефективно керувати організаціями. Встановлено, що мотивація є фундаментальним чинником, який визначає не лише рівень залученості студентів у навчальний процес, але й формування їхніх професійних компетенцій, креативності та лідерських якостей. З'ясовано, що у контексті глобалізації, цифровізації та конкуренції на ринку праці, розробка та впровадження дієвих підходів до мотивації майбутніх управлінців стає важливим завданням для закладів вищої освіти, адже це сприяє підготовці спеціалістів, здатних створювати інноваційні рішення, підтримувати ефективність організацій та реалізовувати принципи сталого розвитку. Метою нашого дослідження є виявлення проблем мотивації здобувачів освіти, які суттєво впливають на якість професійної підготовки висококваліфікованих спеціалістів та формування рекомендацій, спрямованих на вдосконалення процесу професійної підготовки фахівців-управлінців.

Результати. У ході дослідження з'ясовано, що мотивація до навчання є важливим аспектом підготовки фахівців-управлінців. Виявлено основні проблеми, які є причинами низької мотивації здобувачів освіти, запропоновано шляхи їх вирішення.

Висновки. Ефективна мотивація сприятиме формуванню у майбутніх управлінців таких ключових компетенцій, як лідерство, критичне мислення, креативність і здатність до інновацій. Індивідуалізація навчального процесу, врахування потреб і особливостей здобувачів освіти в галузі управління позитивно впливатимуть на рівень їхньої мотивації. Комбінація традиційних і цифрових методів навчання дозволить досягати вищого рівня залучення здобувачів освіти до активності у навчальному процесі. Мотиваційні стратегії мають бути інтегровані у навчальні програми з урахуванням сучасних викликів, таких як цифровізація та глобалізація.

Ключові слова: професійна підготовка, фахівці-управлінці, здобувачі освіти, мотивація до навчання, індивідуалізація навчання, навчальний процес, цифровізація, мотиваційні стратегії

Стаття надійшла / Article arrived: 17.02.25

Схвалено до друку / Accepted: 22.04.25

Вступ.

У сучасному світі, де конкуренція між підприємствами та організаціями постійно зростає, важливість якісної освіти для підготовки висококваліфікованих фахівців з менеджменту важко переоцінити. Управлінці відіграють ключову роль у забезпеченні ефективного функціонування підприємств, розробці стратегій розвитку, управлінні ресурсами та адаптації до змінного середовища. Саме тому освіта є фундаментом для формування фахівців, здатних вирішувати складні управлінські завдання та забезпечувати успіх організації в умовах глобалізації.

Професійна підготовка управлінців є важким, багатоплановим процесом, який передбачає активне навчання і самовдосконалення. Адже, освітній процес має не лише надавати здобувачам освіти теоретичні знання, але й формувати практичні навички, необхідні для прийняття ефективних рішень у реальних бізнес-ситуаціях. Крім того, освіта сприяє розвитку таких ключових компетенцій, як лідерство, критичне мислення, комунікація та здатність працювати в команді, що є невід'ємними складовими успішного управління.

Фахівці в галузі управління повинні вміти виконувати функції планування, організації, координації, мотивації, контролю праці робітників організації для досягнення певних цілей. Першочергова задача сфери управління полягає у створенні організаційної культури, творчого інноваційного клімату, які стимулюють працівників на нововведення. Керівники різних ланок повинні стати ініціаторами технологічних і організаційних змін.

Удосконалення процесу навчання майбутніх фахівців в умовах нинішньої освітньої системи представляє собою складне завдання, яке визначається низкою ключових факторів. Одним із цих факторів є збіг мотивації здобувачів освіти із цілями та завданнями вищої освітньої системи. Проблема стимулювання інтересу до навчання особливо актуальна в контексті спостережуваної тенденції зниження навчальної мотивації серед здобувачів освіти.

Актуальність теми обумовлена необхідністю розробки ефективних методичних підходів до мотивації пізнавальної діяльності здобувачів освіти, що сприяє підвищенню їхнього інтересу до навчання, покращенню засвоєння матеріалу та збільшенню активності на заняттях. Увага до цього питання дозволяє формувати спеціалістів нового покоління, які здатні ефективно працювати в умовах динамічного бізнес-середовища, розробляти інноваційні рішення та впроваджувати принципи сталого розвитку.

Метою нашого дослідження є виявлення проблем мотивації здобувачів освіти, які суттєво впливають на якість професійної підготовки висококваліфікованих спеціалістів та формулювання рекомендацій, спрямованих на вдосконалення процесу професійної

підготовки фахівців-управлінців. Дослідження теми вимагає використання комплексного підходу, що поєднує різноманітні методи аналізу, збору та інтерпретації даних. Ці методи дозволяють дослідити проблему мотивації здобувачів освіти як з теоретичної, так і з практичної точки зору, а також забезпечують можливість розробки ефективних рішень для вдосконалення професійної підготовки управлінців. Зокрема, було застосовано метод аналізу наявних досліджень, наукових статей та інших публікацій, які стосуються мотивації, професійної підготовки та освітніх технологій. Для зіставлення різних теоретичних підходів до мотивації здобувачів освіти в управлінській сфері проведено порівняльний аналіз. Метод системного підходу дав змогу розглянути мотивацію як частину системи професійної підготовки, яка включає педагогічні, психологічні та управлінські аспекти.

Аналіз попередніх публікацій з даної тематики свідчить про те, що увага науковців з питання мотивації здобувачів освіти до навчання зростає у зв'язку з виявленням проблем у цій галузі.

У сучасних дослідженнях аналізується вплив освітнього середовища, матеріальних стимулів і кар'єрних перспектив на рівень зацікавленості здобувачів освіти («Теорії мотивації Герцберга, МакКлелланда, Скіннера, Врума в схемах», 2024). Особлива увага приділена сучасним викликам у сфері освіти, таким як цифровізація, дистанційне навчання та зміни в освітньому законодавстві, що впливають на рівень мотивації персоналу закладів вищої освіти (Табачук, 2022).

Продуктивними у вивченні мотивації є робота Грущенко (2019), в якій мотивація представлена як складна система, що містить певні ієрархічні структури. Найвищий рівень потреб визначається прагненням до самоактуалізації. У праці Невоїної (2024) досліджується вплив дистанційного формату освіти на мотивацію студентів.

Аналіз наукових праць дозволяє виокремити декілька ключових аспектів, які розглядаються в контексті мотивації майбутніх фахівців. А саме, у публікаціях Квятковської, Андросович, Ковальнової та Прокоф'євої (2022), Микитюк С.О. та Микитюк С.С. (2021) розглядається роль мотивації у навчальному процесі та її вплив на успішність студентів. У статті Колмикової (2022) окрему увагу приділено впливу професійної орієнтації на навчальну мотивацію.

Дослідження показують, що суттєвими характеристиками мотивації до навчання є її зв'язок з рівнем інтелектуального розвитку особистості та характером навчальної діяльності. Формування мотивації є однією з найважливіших умов успішності в досягненні результатів. Проведений аналіз демонструє складність питання мотивації, що вимагає інтеграції підходів різних наук для створення цілісних рішень у професійній підготовці управлінців.

Результати.

Професійна спрямованість майбутнього фахівця визначається позитивним ставленням до професії, внутрішнім впливом, тобто мотивами вибору спеціальності, та зовнішнім впливом, зокрема впливом батьків, родичів, друзів, соціальною значущістю обраної спеціальності тощо. Зважаючи на широке застосування різноманітних підходів до навчання та розвитку особистості студентів, необхідно постійно вдосконалювати методичку викладання з метою залучення здобувачів освіти до пізнавальної діяльності. Особливо у сучасному світі, де інформаційний потік постійно зростає, важливо зробити навчання цікавим, заохочуючи здобувачів освіти до самостійного вивчення матеріалу та пошуку нових знань. Навчання зосереджене на вивченні та застосуванні ефективних стратегій мотивації здобувачів освіти, відіграє вирішальну роль у підвищенні ефективності навчального процесу.

Мотивація до навчання – це складний і багатогранний процес, який впливає на ставлення здобувачів освіти не тільки до конкретного предмета, а й до всього навчального процесу в цілому. Мотивація представляє собою внутрішній привід, що спонукає людину до активності у житті та на робочому місці, заснований на різноманітних спонуканнях і стимулах, які підштовхують індивіда до певних дій і рішень. У контексті студентської мотивації, вона обумовлена набором процесів, методик та інструментів, що залучають здобувачів освіти до активного навчального процесу та освоєння навчального матеріалу (Yükseltürk, & Bulut, 2007, с.71).

Мотиваційна система містить емоції, бажання, інтереси, потреби, ідеали та цінності, формуючи комплексну динамічну структуру, де відбувається вибір, прийняття рішень, а також аналіз і оцінка обраного шляху. Для здобувачів освіти, мотивація виступає як ключовий елемент для ефективного навчального процесу, відіграючи роль каталізатора у процесі навчання і засвоєння нових знань. Вона служить основною драйверною силою в діяльності людини, включаючи формування професійних навичок майбутнього фахівця, акцентуючи важливість стимулів та мотивів у навчально-професійній діяльності здобувачів освіти.

Мотивація до навчання не є статичною; вона формується та розвивається під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів. Внутрішні мотиви можуть включати особистісні прагнення, такі як досягнення успіху у вибраній професії, самореалізація, бажання набутти нові знання та вміння. Зовнішні мотиви можуть охоплювати визнання з боку викладачів і однолітків, потребу в отриманні вищої освіти для подальшого працевлаштування та кар'єрного росту.

Складність навчального процесу полягає також у тому, що мотиви для навчання можуть бути

різноманітними та багатошаровими, включаючи як внутрішнє задоволення від процесу пізнання, так і зовнішні стимули, такі як отримання стипендій або визнання. Ці мотиви не тільки існують окремо, але й можуть інтегруватися, формуючи складні мотиваційні системи, що спонукають здобувача освіти до активної участі у навчальному процесі (Квятковська, Андросович, Ковальова, & Прокоф'єва, 2022, с.177).

Зміни, які відбуваються в різних сферах людської діяльності, поставляють перед системою професійної освіти все більше нових викликів у плані організації та якості навчання. Сучасний випускник вищого навчального закладу має бути готовим не лише засвоїти спеціалізовані знання, вміння та навички, але й почувати себе впевнено в досягненні успіху, розуміючи, що його навички та знання будуть потрібними на ринку праці. У цьому контексті, на мою думку, важливо стимулювати здобувачів освіти до розвитку інтересу до набуття знань, до самостійної активної діяльності та постійного самовдосконалення. Для досягнення цих цілей, здобувачам освіти необхідно мати внутрішню мотивацію до навчання.

Існує наступна класифікація навчальної мотивації здобувачів освіти:

- пізнавальні мотиви (придбання нових знань і стати більш ґрудованим);
- широкі соціальні мотиви (виражаються в прагненні особистості самоствердитися в суспільстві, затвердити свій соціальний статус через вивчення);
- прагматичні мотиви (отримувати гідну винагороду за свою працю);
- професійно-ціннісні мотиви (розширення можливостей влаштуватися на перспективну і цікаву роботу);
- естетичні мотиви (отримання задоволення від навчання, розкриття своїх прихованих здібностей і талантів);
- статусно-позиційні мотиви (прагнення утвердитися в суспільстві через вивчення або громадську діяльність, отримати визнання оточуючих, зайняти певну посаду);
- комунікативні мотиви (розширення кола спілкування за допомогою підвищення свого інтелектуального рівня і нових знайомств);
- традиційно-історичні мотиви (стереотипи, які виникли в суспільстві і зміцнилися з плином часу);
- навчально-пізнавальні мотиви (орієнтація на способи добування знань, засвоєння конкретних навчальних предметів)
- мотиви соціального і особистісного престижу (орієнтація на певне положення в суспільстві);
- неусвідомлені мотиви (отримання освіти не за власним бажанням, а за впливом кого-небудь, засноване на повному нерозумінні сенсу одержуваної інформації і повної відсутності інтересу до пізнавального процесу) (Тимошенко, 2001, с. 4).

Відзначимо, що в системі навчальних мотивів переплітаються зовнішні і внутрішні мотиви.

До внутрішніх мотивів належать такі, як власний розвиток у процесі навчання; необхідно, щоб сам студент захотів щось зробити і зробив це, так як дійсне джерело людини знаходиться в ньому самому. Зовнішні мотиви лунають із боку батьків, викладачів, однокласників, в якій навчається студент, оточення або суспільства, то це навчання як вимушена поведінка і нерідко зустрічає внутрішній опір з боку здобувачів освіти. На нашу думку, вирішальне значення має надаватися не зовнішньому тиску, а внутрішнім спонукальним силам.

Розглянемо основні проблеми, які є причинами низької мотивації здобувачів освіти.

Перша проблема – «голі знання». Часто викладачі намагаються передати здобувачам освіти максимально можливу кількість теоретичного матеріалу, не завжди пояснюючи їх практичне значення. Проте здобувача освітнім потрібно розуміти, як саме ці знання будуть корисними для них у майбутньому, інакше вони можуть втратити інтерес до навчання. Важливо, щоб здобувачі освіти розуміли, що навчання не лише про здобуття знань, але й про підготовку до майбутньої професійної діяльності. Адже, приймаючи на роботу фахівців, роботодавець оцінює не лише загальний обсяг знань, які отримав здобувач освіти, але і його здатність швидко орієнтуватись у предметній галузі, швидко адаптувати свої знання, навички та вміння до швидкозмінного інформаційного середовища, швидко засвоювати нові можливості, які відкриваються завдяки інноваціям, що відбуваються в галузі техніки та технологій. Тому викладачам важливо вміти пояснити здобувача освіти, як їхні знання можуть бути застосовані у практичній сфері (Birch, 2011, с.40), враховувати, що здобувачі освіти мають не лише опанувати зміст тієї чи іншої професійної діяльності, а й засвоїти технології її виконання на робочому місці.

Однією із вад сучасної освіти роботодавці називають відсутність у самих викладачів практичного досвіду роботи, доступу до новинок ринку в їхній сфері, а також формальний підхід до проходження здобувачами освіти практики, застаріле обладнання в закладах освіти. Тому такі заходи, як збільшення практичної складової в освітньому процесі, оновлення матеріально-технічної бази закладів освіти, поглиблення співпраці між закладами освіти та бізнесом, залучення працівників компаній до проведення лекцій і семінарів, студентські та викладацькі практики на базі компаній тощо, сприятиме підвищенню мотивації до навчання здобувачів освіти.

Друга проблема – відсутність зв'язку між студентом і викладачем. Якщо між викладачем і студентом відсутній контакт, то немає мови про налагодження мотивації до навчання. Здобувачам

освіти важливо мати можливість взаємодіяти з викладачами, відчувати їхню підтримку та наставництво. Викладачі повинні бути готові стати наставниками для своїх здобувачів освіти, сприяючи їхньому активному навчанню та професійному розвитку. Розв'язати цю проблему допоможе активне впровадження у навчальний процес індивідуалізації навчання.

Індивідуалізація навчання – це підхід, що передбачає організацію навчального процесу, в якому вибір методів, темпу та способів навчання враховує індивідуальні особливості кожного здобувача освіти. Це також охоплює заходи з різних сфер, таких як навчально-методична, психолого-педагогічна та організаційно-управлінська сфери, спрямовані на забезпечення індивідуального підходу. Індивідуалізація полягає в урахуванні різноманітних фізичних та психологічних характеристик здобувачів освіти, таких як пізнавальні процеси, пам'ять, нервова система, риси особистості, мотивація, здібності, обдарованість тощо.

Розглянемо першочергові аспекти, які потрібно враховувати при індивідуалізації навчальної роботи.

По-перше, важливо враховувати загальні розумові здібності здобувачів освіти, включаючи креативність, а також їх спеціальні здібності. Сюди входять здатність до запам'ятовування матеріалу, виконання логічних операцій та розвиток творчого мислення (Чаусова, 2018, с.121).

По-друге, важливо враховувати навчальні вміння. Ці вміння найкраще проявляються у самостійній роботі здобувачів освіти з навчальним матеріалом: від сприйняття та обробки нової інформації до її структурування, усвідомлення головного та повторення. Ці аспекти пов'язані з усією навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів освіти під час навчання.

Третім важливим аспектом є навчальна підготовленість, яка охоплює як знання, визначені програмою, так і додаткові знання, уміння та навички.

Четвертим елементом виступають пізнавальні інтереси, які аналізуються в контексті основної навчальної мотивації. Інтереси служать сильним стимулом для активності особистості.

Врахування інтересів здобувачів освіти важливе не тільки для підтримки мотивації, але й для формування індивідуальних особливостей як спеціального виховного завдання. Врахування цих компонентів у процесі індивідуалізації навчання є ключовим для всіх здобувачів освіти. У деяких ситуаціях до цих аспектів додаються інші чинники, які мають специфічний вплив на навчальний процес конкретного здобувача освіти.

Технологія індивідуального навчання полягає у впровадженні методів, спрямованих на надання переваги індивідуальному підходу та формам навчання (табл. 1).

Табл. 1.
Методи індивідуалізації (Birch, & Noussi, 2011)

Методи	Пояснення
Врахування факторів, що впливають на успішність здобувачів освіти	Розгляд прогалин у знаннях, особливостей мислення, вмінь та працездатності кожного здобувача освіти.
Застосування способів усунення індивідуальних недоліків	Використання методів та прийомів для покращення знань, вмінь та мислення здобувачів освіти.
Врахування і подолання проблем сімейного виховання та мотивації	Розгляд індивідуальних труднощів, що виникають у зв'язку із сімейним вихованням та недостатньою мотивацією, та розробка стратегій для їх подолання.
Оптимізація навчального процесу для обдарованих здобувачів освіти	Адаптація навчальних програм та завдань для здобувачів освіти з високими здібностями для стимулювання їхнього подальшого розвитку та досягнення потенціалу.
Надання свободи вибору елементів навчання	Забезпечення можливості здобувачам освіти вибирати предмети або завдання, що відповідають їхнім інтересам та потребам.
Розвиток навичок і вмінь	Спрямовані зусилля на розвиток конкретних навичок та вмінь, необхідних для успішного виконання завдань та досягнення академічних цілей.
Об'єктивна оцінка здобувачів освіти	Застосування адекватних критеріїв та методів оцінювання, що враховують індивідуальні можливості та досягнення кожного здобувача освіти.
Використання інформаційних технологій та комп'ютерних ресурсів	Впровадження сучасних технологій для індивідуалізації навчання та забезпечення доступу до різноманітних навчальних ресурсів та матеріалів.

Принцип індивідуального підходу, як складова частина усіх наявних технологій, робить індивідуалізацію навчання «проникаючою технологією». Зазначена потреба у індивідуалізації навчання пояснюється значними відмінностями між здобувача освіти у таких аспектах, як рівень знань, навички та здібності. Відповідно до теорії розвитку, навчання може бути ефективним лише тоді, коли завдання враховують існуючий рівень здобувача освіти. Такі завдання можуть стимулювати активність здобувача освіти та сприяти його розвитку.

Оскільки індивідуалізація навчання здобувачів освіти передбачає врахування зазначених особливостей, її ключовими завданнями є: збереження та розвиток унікальності кожного здобувача освіти, розкриття його потенціалу та здібностей; підтримка індивідуального виконання навчальних програм студентами для мінімізації ризику невдач; підвищення мотивації до навчання та стимулювання пізнавального інтересу; розвиток особистісних якостей, таких як самостійність, працьовитість і креативність.

Важливе значення надається адаптації навчальних програм, методик і стратегій для оптимізації освітнього процесу відповідно до потреб кожного учня. Це сприяє не лише зниженню ризику академічних невдач, але й розкриттю індивідуального потенціалу. Формування ефективного навчального середовища ґрунтується на врахуванні індивідуальних психологічних та фізіологічних особливостей, рівня знань, умінь і навичок, а також пізнавальних інтересів і мотивації.

Слід відзначити, що впровадження таких методів навчання як курсове проектування, навчальна практика тощо, забезпечують впровадження принципів індивідуалізації навчання, сприяють зближенню здобувачів освіти і викладачів, які стають однією командою для досягнення поставленої мети.

Третя проблема – відсутність поваги до здобувачів освіти – має важливе значення у контексті ефективного навчання. Коли викладачі не проявляють поваги до своїх здобувачів освіти, це може призвести до низької мотивації здобувачів освіти і навіть втрати їхньої зацікавленості у навчанні. Коли студенти відчують, що їхні зусилля та здібності не цінуються, вони можуть втрачати віру у власні можливості та не бачити сенсу у подальшому зусиллі.

Важливо, щоб викладачі розуміли, що кожен студент має свої індивідуальні потреби, можливості та шляхи розвитку. Повага до здобувачів освіти передбачає уважне ставлення до їхніх особистих характеристик, врахування їхніх індивідуальних сильних сторін та слабкостей. Викладачі повинні стимулювати здобувачів освіти до саморозвитку, допомагаючи їм виявити свій потенціал та досягнути власних академічних та професійних цілей (Чаусова, 2018, с.121).

Повага до здобувачів освіти також передбачає підтримку та емоційну підтримку. Викладачі повинні бути готові допомагати здобувача освіти зрозуміти складні аспекти навчального матеріалу, відповідати на їхні запитання та надавати конструктивний фідбек. Це сприяє підвищенню самооцінки здобувачів

освіти, зміцнює їхню впевненість у власних силах та позитивно впливає на їхній успіх у навчанні.

Доброзичлива атмосфера та взаємоповага позитивно впливають на результати навчання. Визнання викладачем зусиль здобувача освіти чи добре підготовленої відповіді може значно підвищити його впевненість, мотивацію та бажання брати активну участь у навчальному процесі.

Висновки.

Ефективна мотивація сприятиме формуванню у майбутніх управлінців таких ключових компетенцій, як лідерство, критичне мислення, креативність і здатність до інновацій. Індивідуалізація навчального процесу, врахування потреб і особливостей здобувачів освіти в галузі управління позитивно впливатимуть на рівень їхньої мотивації. Комбінація традиційних і цифрових методів навчання дозволить досягати вищого рівня залучення здобувачів освіти до активності у навчальному процесі. Мотиваційні стратегії мають бути інтегровані у навчальні програми з урахуванням сучасних викликів, таких як цифровізація та глобалізація.

У ході дослідження з'ясовано, що мотивація до навчання, яка є особливим видом мотивації, має складну структуру, однією з форм якої є внутрішня (зорієнтована на процес і результат) і зовнішня мотивація. Мотиваційний аспект має значний потенціал, оскільки дослідження психологів підтверджують, що мотиваційна сфера є більш динамічною, ніж пізнавальна та інтелектуальна. Також виявлено основні проблеми, які є причинами низької мотивації здобувачів освіти, запропоновано

шляхи їх вирішення. Зокрема, сформульовано рекомендації щодо заходів, спрямованих на вдосконалення процесу професійної підготовки здобувачів освіти, а саме:

1. Створення реалістичного уявлення здобувачів освіти про обрану професію.
2. Допомога усвідомленню суспільного значення обраної професії та вироблення почуття приналежності до неї.
3. Формування позитивного ставлення до обраної професійної діяльності.
4. Ознайомлення з професійною практикою.
5. Формування професійного ідеалу, розвиток відповідних вмінь і навичок.
6. Залучення до самостійної професійної самоосвіти.
7. Розвиток навичок аналізу соціально важливих проблем та робота з інформацією за допомогою інформаційних систем.
8. Розвиток адекватної самооцінки професійної підготовленості.
9. Активне використання інноваційних технологій та методів.

Подальших досліджень вимагають питання, які пов'язані з розробленням універсальних методик оцінки рівня мотивації здобувачів освіти у різних освітніх системах; вивченням впливу емоційного інтелекту викладачів на мотивацію майбутніх фахівців; аналізом довгострокового ефекту різних мотиваційних стратегій на кар'єрний успіх управлінців.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

- Грущенко, С. І., & Коробкіна, О. Г. (Ред.). (2019). *Мотивація як фактор успіху навчальної діяльності*. Харків: ХНПУ.
- Квятковська, А. О., Андросович, К. А., Ковальова, О. В., & Прокоф'єва, О. О. (2022). Особливості навчальної мотивації студентів передвищих фахових та вищих навчальних закладів в умовах сучасних військових конфліктів. *Інноваційна педагогіка*, 1 (49), 177-182.
- Колмикова, О. (2022). Засоби мотивації курсантів до вивчення англійської мови за професійним спрямуванням. *Педагогічні науки: реалії та перспективи*, 89, 88-93.
- Микитюк, С. О., & Микитюк, С. С. (2021). Мотивація навчальної діяльності як ресурс освітнього процесу. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: збірник наукових праць*, 76 (3), 121-126. Відновлено з http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/76/part_2/23.pdf
- Невоєнна, О. А. (2024, Лютий 19–20). Навчальна мотивація студентів в умовах вимушеного дистанційного навчання. *Transformational Processes in the European Educational Environment: Modern Challenges in the Training of Specialists in Higher Education: Proceedings of the Scientific and Pedagogic Internship*. Відновлено з https://reicst.com.ua/asp/article/view/202419022003-07?utm_source=chatgpt.com
- Табачук, В. О. (2022). Основні детермінанти мотивації персоналу закладів вищої освіти в сучасних умовах. *Економічні науки*, 8, 81-91. Відновлено з https://eco-science.net/wp-content/uploads/2022/08/08.22._topic_-Vasyl-O.-Tabachuk-81-91.pdf?utm_source=chatgpt.com
- Теорії мотивації Герцберга, МакКлелланда, Скіннера, Врума в схемах. Відновлено з <https://www.talent-management.com.ua/4725-teorii-motivatsii-v-shemah/>
- Тимошенко, В. М. (2001). *Психологічні особливості формування мотивації досягнення майбутніх учителів (на матеріалі вивчення іноземної мови)*: (Автореферат дисертації кандидата психологічних наук). Київ.
- Чаусова, Т. В. (2018). Особливості формування мотиваційної сфери навчання підлітків. *Вісник післядипломної освіти. «Соціальні та поведінкові науки»*, 6 (35), 121-134.
- Birch, R., & Noussi, E. (2011). Motivation of engineering students in higher education. *Engineering Education. A Journal of the Higher Education Academy*, 6 (2), 39-46. <http://dx.doi.org/10.11120/ened.2011.06020039>
- Yukselturk, E., & Bulut, S. (2007). Predictors for student success in an online course. *Educational Technology & Society*, 10(2), 71-83. Retrieved from <http://www.ifets.info/>

REFERENCES

- Grushchenko, S. I., & Korobkina, O. G. (Eds.) (2019). *Motivation as a factor of success in educational activities*. Kharkiv: KhNPU.
- Kvyatkovska, A. O., Androsovykh, K. A., Kovaleva, O. V., & Prokofieva, O. O. (2022). Peculiarities of educational motivation of students of pre-university professional and higher educational institutions in conditions of modern military conflicts. *Innovative Pedagogy*, 1 (49), 177-182.
- Kolmykova, O. (2022). Means of motivating cadets to study English for a professional purpose. *Pedagogical Sciences: Realities and Prospects*, 89, 88-93.
- Mykytyuk, S. O., & Mykytyuk, S. S. (2021). Motivation of educational activity as a resource of the educational process. *Pedagogy of the formation of a creative personality in higher and general education schools: collection of scientific works*, 76(3), 121-126. Retrieved from http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/76/part_2/23.pdf
- Nevojna, O. A. (2024, February 19-20). Student motivation in forced distance learning. *Transformational Processes in the European Educational Environment: Modern Challenges in the Training of Specialists in Higher Education: Proceedings of the Scientific and Pedagogic Internship*. Retrieved from https://reicst.com.ua/asp/article/view/20241902200307?utm_source=chatgpt.com
- Tabachuk, V. O. (2022). The main determinants of motivation of personnel of higher education institutions in modern conditions. *Economic Sciences*, 8, 81–91. Retrieved from https://eco-science.net/wp-content/uploads/2022/08/08.22._topic_-Vasyl-O.-Tabachuk-81-91.pdf?utm_source=chatgpt.com
- Teorii motyvatsii Hertsberha, MakKlellanda, Skinnera, Vruma v skhemakh. (2024). Retrieved from <https://www.talent-management.com.ua/4725-teorii-motivatsii-v-shemah/>
- Tymoshenko, V. M. (2001). *Psychological features of the formation of motivation for achievement of future teachers (based on the material of studying a foreign language)*. (Abstract of the dissertation of the candidate of psychological sciences). Kyiv.
- Chausova, T. V. (2018). Peculiarities of the formation of the motivational sphere of learning of adolescents. *Bulletin of postgraduate education. Social and behavioral sciences*, 6(35), 121-134.
- Birch, R., & Noussi, E. (2011). Motivation of engineering students in higher education. *Engineering Education. A Journal of the Higher Education Academy*, 6(2), 39-46. <http://dx.doi.org/10.11120/ened.2011.06020039>
- Yukselturk, E., & Bulut, S. (2007). Predictors for student success in an online course. *Educational Technology & Society*. 10(2), 71-83. Retrieved from <http://www.ifets.info/>